أُصُول السُّـــنّة

Ehli Sünnetin Esasları

للإمام أحمد بن حنبل الشيباني

وهي من رواية عبدوس ابن مالك لعطار

İmam Ahmed Bin Hanbel eş-Şeybani

(Abdus İbni Malik el-Attar rivayeti)

Terceme: Ebu Muaz Seyfullah Erdoğmuş

بسم الله الرحمن الرحيم

قال أبو يعلى الحنبلي: «لو رُحل إلى الصين في طلبها لكان قليلا»

Ebu Ya'la el-Hanbeli der ki; "**Bu (kitabı) aramak için Çin'e bile yolculuk yapılsa, yine az gelirdi.**"

Hafız Ebu Ya'la el-Hanbeli İmam Ahmed b. Hanbel'in akidesini Tabakatu'l-Hanabile adlı eserinde (1/241-246) rivayet etmiştir. Tercemede Ebu Ya'la'nın rivayetini esas aldım.

İmam Hafız Ebu'l-Kasım Hibetullah b. el-Hasen et-Taberi el-Lalkai (v.418h.) Şerhu Usuli İtikadi Ehli's-Sunne ve'l-Cemaa (1/175 no: 317) İmam Ahmed b. Hanbel'in akidesini şu isnadla nakleder:

Ali b. Muhammed b. Abdillah es-Sukkeri – Osman b. Ahmed b. Abdillah b. Berid[1] ed-Dakiki – Ebu Muhammed el-Hasen b. Abdilvehhab Ebu'l-Anber (293 yılında rebiulevvel ayında kitabından okuttu) – Ebu Cafer Muhammed b. Süleyman el-Minkari[2] (et-Tinnis'te)[3] – Abdus b. Malik el-Attar – Ebu Abdillah Ahmed b. Muhammed b. Hanbel isnadıyla:

---

[1] Berid mi yoksa Yezid mi bilinmiyor. Tarihu Bağdad'da: "b. Yezid ed-Dekkak" şeklinde gelmiştir.
[2] Ebu Ya'la'nın Tabakat'ında; "Süleyman b. Muhammed" şeklindedir.
[3] Okunuşu et-Tinnîs şeklindedir. Bkz.: Mucemu'l-Buldan (2/51)

İmam Ahmed'in Akidesi

قال الإمام أحمد – رضي الله عنه –: أصول السنة عندنا:

İmam Ahmed rahimehullah dedi ki; "İndimizde sünnetin esasları şunlardır;

1 - التمسك بما كان عليه أصحاب الرسول – صلى الله عليه وسلم –

1- Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellemin ashabının üzerinde bulundukları şeye sıkı sarılmak

2 - والاقتداء بهم

2- Onlara uymak

3 - وترك البدع

3- Bidatleri terk etmek

4 - وكل بدعة فهي ضلالة

4- Her bidati dalalet (sapıklık) olarak bilmek

5 - وترك الخصومات والجلوس مع أصحاب الأهواء

5- Heva ehli bidatçilerle tartışmayı ve onlarla oturmayı terk etmek.

6 - وترك المراء والجدال والخصومات في الدين

6- Dînî hususlarda çekişmeyi, tartışmayı ve düşmanlığı terk etmek

7 - والسنة عندنا آثار رسول الله – صلى الله عليه وسلم –

7- Bize göre sünnet; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet edilenlerdir.

8 - والسنة تفسر القرآن، وهي دلائل القرآن

8- Sünnet, Kur'an'ı tefsir eder ve Kur'an'ın delilidir.

9 - وليس في السنة قياس، ولا تضرب لها الأمثال، ولا تدرك بالعقول والأهواء . إنما هو الاتباع وترك الهوى

9- Sünnette kıyas olmaz, ona darbı mesel yapılmaz, heva ve akıllar onu tam olarak kavrayamaz. Şüphesiz bu ancak tabi olmayı ve hevayı terk etmeyi gerektirir.

11 - ومن السنة اللازمة التي من ترك منها خصلة، لم يقبلها ويؤمن بها؛ لم يكن من أهلها:

11- Sünnetin gereklerinden bir hasleti terk eden, ona iman edip kabul etmeyen, onun ehlinden olamaz.

12 - الإيمان بالقدر خيره وشره . والتصديق بالأحاديث فيه. والإيمان بها. لا يقال: (لِمَ؟) و (كيف؟)، إنما هو التصديق والإيمان بها.

ومن لم يعرف تفسير الحديث، ويبلغه عقله؛ فقد كفي ذلك وأحكم له ؛ فعليه الإيمان به والتسليم له.

مثل حديث: «الصادق المصدوق» ومثل ما كان مثله في القدر ومثل أحاديث الرؤية كلها ، وإن نأت عن الأسماع واستوحش منها المستمع ، وإنما عليه الإيمان بها ، وأن لا يرد منها حرفاً واحداً ، وغيرها من الأحاديث المأثورات عن الثقات .

وأن لا يخاصم أحداً ولا يناظره ، ولا يتعلم الجدال ، فإن الكلام في القدر والرؤية والقرآن وغيرها من السنن مكروه ومنهي عنه ، لا يكون صاحبه و إن أصاب بكلامه السنة من أهل السنة حتى يدع الجدال ويسلم ويؤمن بالآثار

12- Kadere hayrı ve şerri ile iman etmek, bu konudaki hadisleri tasdik etmek, onlara inanmak gerekir. “Niçin?” “Nasıl?” diye sorulmaz. Ona iman ve tasdik ancak budur.

Hadisin açıklamasını bilmeyen, ona akıl erdiremeyen, bunun hükmünde iman etmek ve teslim olmak ile yetinir. Böyle bir kimse buna iman edip, ona teslimiyet göstermekle yükümlüdür.

"es-Sadıku'l-masduk" hadisi ve buna benzer kadere dair diğer hadislerde olduğu gibi. Ru'yet (kıyamette Allah'ın görüleceğine) dair bütün hadisler de böyledir. Bunlar kulaklara yabancı gelse, bunları duyan, bunlardan irkilse bile ona düşen bu hadislere iman etmek, onların bir parçasını dahi -ki güvenilir ravilerden nakledilmiş benzeri diğer hadisler de böyledir- reddetmemektir.

Herhangi bir kimseyle tartışma ve münazara yapmaz. Tartışma (cedel)i de öğrenmez. Kader, ru'yet, Kur'ân ve bunların dışında sünnetlerde varid olan hususlar hakkında konuşmak mekruhtur, yasaklanmıştır. Bu şekilde hareket

eden bir kimse -sözleriyle sünneti isabet ettirse dahi- tartışmayı terkedip teslimiyet göstermedikçe ehl-i sünnetten olmaz. Gelen rivayetlere iman edilir.

13 - والقرآن كلام الله وليس بمخلوق، ولا يضعف أن يقول: ليس بمخلوق. قال: فإن كلام الله ليس بائن منه، وليس منه شيء مخلوق. وإياك ومناظرة من أحدث فيه، ومن قال باللفظ وغيره، ومن وقف فيه قال: (لا أدري مخلوق أو ليس بمخلوق، وإنما هو كلام الله). فهذا صاحب بدعة مثل من قال: (هو مخلوق)، وإنما هو كلام الله ليس بمخلوق.

13- Kur'an Allah Kelamıdır, mahluk değildir. "O mahluk değildir" demekte gevşeklik gösterilmez. Şüphesiz Allah'ın Kelamı kendisindendir[4] ve O'ndan ayrı değildir. Ondan hiçbir şey mahluk değildir. Sakın bu hususta daha önce söylenmemiş görüşleri ortaya atan, lafız ve başka şeyler hakkında konuşanlarla tartışma! "Mahluk mu değil mi bilmem." diyerek tevakkuf eden de, "O mahluktur" diyen gibi[5] bidat sahibidir. Şüphesiz o ancak Allah'ın kelamıdır, mahluk değildir.

14 - والإيمان بالرؤية يوم القيامة كما روي عن النبي – صلى الله عليه وسلم – من الأحاديث الصحاح

14- Allah'ın kıyamet gününde görüleceğine iman etmek. Nitekim bu Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sahih hadislerle gelmiştir.

15 - وأن النبي – صلى الله عليه وسلم – قد رأى ربه. فإنه مأثور عن رسول الله – صلى الله عليه وسلم – صحيح. رواه قتادة عن عكرمة عن ابن عباس، ورواه الحكم عن أبان عن ابن عباس، ورواه علي بن زيد عن يوسف بن مهران عن ابن عباس . والحديث عندنا على ظاهره، كما جاء عن النبي – صلى الله عليه وسلم – والكلام فيه بدعة. ولكن نؤمن به كما جاء على ظاهره. ولا نناظر فيه أحدا

15- Şüphesiz Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Rabbini görmüştür. Bu, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sahih olarak gelmiştir.[6] Bunu Katade, İkrime'den, o da İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan rivayet etti. El Hakem, Eban'dan, o da İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan rivayet etti. Yine Ali Bin Zeyd, Yusuf bin Mihran'dan, o da İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan rivayet etti. Bize göre bu hadis Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den zahirinde geldiği gibidir. Bu konuda kelama dalmak bidattir. Lakin biz zahirinde geldiği gibi iman eder, bu konuda kimseyle tartışmayız.

16 - والايمان بالميزان بوم القيامة . كما جاء «يوزن العبد يوم القيامة فلا يزن جنا ح بعوضة» وتوزن أعمال العباد كما جاء في الأثر. والإيمان به والتصديق به، والإعراض عن من رد ذلك وترك مجادلته

---

[4] Diğer nüshada bu kısım düşmüştür.
[5] Bu kısım Lalkai'nin nüshalarının bazısında yoktur.
[6] Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Rabbini görmesi meselesi Sahabe (radıyallahu anhum) asrından beri ümmetin ihtilaflı meselelerindendir. Kimisi gözüyle gördüğünü, kimisi de kalbiyle gördüğünü söylemektedir.

16- Kıyamet gününde mizana iman ederiz. Geldiği gibi; kul kıyamet gününde tartılır da sivri sinek kanadı kadar ağırlık taşımaz.[7] Eserde geldiği gibi kulların amelleri tartılır. Ona iman ve tasdik etmek, bunu kabul etmeyenden uzaklaşmak ve tartışmayı terk etmek gerekir.

17 - وأن الله يكلم العباد يوم القيامة ليس بينهم وبينه ترجمان والإيمان به والتصديق به

17- Şüphesiz Allah, kıyamet gününde kullarıyla arada bir tercüman olmadan konuşacaktır. Buna iman edilir ve tasdik edilir.

18 - والإيمان بالحوض وأن لرسول الله – صلى الله عليه وسلم – حوضا يوم القيامة ترد عليه أمته، عرضه مثل طوله مسيرة شهر، آنيته كعدد نجوم السماء على ما صحت به الأخبار من غير وجه

18- Havz'a iman etmek gerekir. Şüphesiz Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kıyamet gününde, ümmetinin ona uğrayacağı bir havzı olacaktır. Genişliği de boyu gibi bir aylık mesafedir. Üzerindeki kapların sayısı gökteki yıldızlar kadardır. Bu ve bundan başka bu konuda gelen sahih haberlere iman ederiz.

19 - والإيمان بعذاب القبر

19- Kabir azabına iman etmek gerekir.

20 – أن هذه الأمة تفتن في قبورها وتسأل عن الإيمان والإسلام، ومن ربه ؟ ومن نبيه ؟ ويأتيه منكر ونكير كيف شاء الله عز وجل وكيف أرارد. والإيمان به والتصديق به

20- Şüphesiz bu ümmet kabirlerinde imtihan olunacak, imandan, islamdan, rabbinin kim olduğundan, peygamberinin kim olduğundan sorulacaklardır. Allah nasıl dilemiş ve nasıl murad etmişse o şekilde münker ve nekir melekleri gelecektir. Buna iman ve tasdik etmek gerekir.

21 - والإيمان بشفاعة النبي – صلى الله عليه وسلم – لقوم يخرجون من النار بعدما احترقوا وصاروا فحما؛ فيؤمر بهم إلى نهر على باب الجنة – كما جاء في الأثر – كيف شاء الله وكما شاء . إنما هو الإيمان والتصديق به.

21- Kömür gibi oluncaya kadar cehennemde yandıktan sonra bir kavmin Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şefaatiyle oradan çıkacaklarına iman etmek gerekir. Rivayetlerde geldiği gibi; onlara cennetin kapısındaki nehre girmeleri emrolunur. Bu, Allah nasıl dilerse öyle olur. Buna ancak iman eder ve tasdik ederiz.

---

[7] Bu lafızla mevcut değildir, fakat Sahihayn'de rivayet edildiğinde göre Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Şişman ve iri vücutlu kimse kıyamet gününde tartılır da Allah katında sivrisinek kanadı kadar ağırlığı olmaz." Buhari (4729) Müslim (2785)

22 - والإيمان أن المسيح الدجال خارج مكتوب بين عينيه كافر، والأحاديث التي جـــاءت فيـــه، والإيمان بأن ذلك كائن.

22- Mesih Deccal'in çıkacağına, iki gözünün arasında kafir yazılı olacağına iman etmek. Bu konuda hadisler gelmiştir. Bunların olacağına iman etmek gerekir.

23 - وأن عيسى ابن مريم – عليه السلام – ينـــزل فيقتله بباب لد.

23- Şüphesiz Meryem oğlu İsa aleyhisselam, nüzul ederek deccali Lüd kapısında öldürecektir.

24 - والإيمان قول وعمل يزيد وينقص كما جاء في الخبر "أكمل المؤمنين إيمانا أحسنهم خلقا"

24- İman söz ve ameldir. Artar ve eksilir. Tıpkı şu rivayette geldiği gibi:

"**İman bakımından müminlerin en kamili, ahlakça en güzel olanıdır**"[8]

25 - "ومن ترك الصلاة فقد كفر " و"ليس من الأعمال شيء تركه كفر إلا الصلاة " من تركها فهو كافر. وقد أحل الله قتله.

25- "**Kim namazı terk ederse o kafir olur**"[9] "Namazdan başka terki küfür olan amel yoktur." Kim namazı terk ederse kafirdir. Nitekim Allah onun katlini helal kılmıştır.

26 – وخير هذه الأمة بعد نبيها : أبو بكر الصديق، ثم عمر بن الخطاب، ثم عثمان بن عفان . نقدم هؤلاء الثلاثة كما قدمهم أصحاب رسول الله – صلى الله عليه وسلم – . لم يختلفوا في ذلك . ثم بعد هؤلاء الثلاثة أصحاب الشورى الخمسة : علي بن أبي طالب , وطلحة، والزبير، وعبد الرحمن بن عوف، وسعد، وكلهم يصلح للخلافة. وكلهم إمام. ونذهب في ذلك إلى حديث ابن عمر "كنا نعد ورسول الله – صلى الله عليه وسلم – حي وأصحابــه متوافرون: أبوبكر ثم عمر ثم عثمان، ثم نسكت" ثم بعد أصحاب الشورى أهل بدر من المهاجرين، ثم أهل بدر من الأنصار من أصحاب رسول الله – صلى الله عليه وسلم – على قدر الهجرة والسابقة أولا فأول.

26- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra bu ümmetin en hayırlısı Ebu Bekr es-Sıddık, sonra Ömer bin el-Hattab, sonra Osman bin Affan radıyallahu anhumdur. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Ashabının öne geçirdikleri gibi biz de bunları öne geçiririz. Bu konuda ihtilaf etmemişlerdir. Bu üçünden sonra beş şura ashabı; Ali bin Ebi Talib, Talha, Zübeyr, Abdurrahman bin Avf ve Sa'd radıyallahu anhum gelir. Bunların hepsi hilafet için uygundur. Hepsi de imamdır. Bu konuda mezhebimiz İbni Ömer

[8] Ebu Davud (4682) Tirmizi (2612) Ahmed (2/250) sahihtir.
[9] Burayde radıyallahu anh'den: İbn Hibban (4/323) Ahmed (5/361) İbn Mace (694) sahihtir.

radıyallahu anhuma hadisidir; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem hayatta iken, ashabı şöyle sıralanırdı; Ebu Bekr, sonra Ömer, sonra Osman, sonra susardık.”[10] Bundan sonra Muhacirlerden ve Bedir ehlinden olan şura ashabı gelir. Sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in Ensar’dan olan Bedir ehli ashabı gelir. Bundan sonra hicretteki önceliklerine göre sıralanırlar.

27 - ثم أفضل الناس بعد هؤلاء أصحاب رسول الله – صلى الله عليه وسلم – القرن الذي بعث فيهم. كل من صحبه سنة أو شهرا أو يوما أو ساعة أو رآه فهو من أصحابه له من الصحبة على قدر ما صحبه، وكانت سابقته معه وسمع إليه ونظر إليه نظرة . فأدناهم صحبة هو أفضل من القرن الذين لم يروه. ولو لقوا الله بجميع الأعمال؛ كان هؤلاء الذين صحبوا النبي – صلى الله عليه وسلم – ورأوه وسمعوا منه ومن رآه بعينه وآمن به ولو ساعة أفضل لصحبته من التابعين ولو عملوا كل أعمال الخير.

27- Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bu sahabelerinden sonra insanların en üstünleri, O’nun gönderildiği asırda yaşayıp, O’nunla bir sene, veya bir ay, veya bir gün veya bir saat sohbet eden veya O’nu gören her bir sahabedir. O’nunla beraber sahabelik yapan, onu işiten ve onu gören, sahabeliğine göre sıralanır. Onların sahabelik bakımından en altta olanı, topladığı bir çok amellerle Allah’a kavuşsa bile Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i görmeyenlerden üstündür. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e sahabelik edenler, O’nu görmüşler, onu dinlemişlerdir. Onu gözüyle görüp iman eden kimse, bir anlık bile görmüş olsa, sahabeliği sebebiyle, bütün hayırları toplamış olan tabiinden üstündür.”

28 – والسمع والطاعة للأمة وأمير المؤمنين البر والفاجـــر ومن ولي الخلافة، واجتمع الناس عليه ورضوا به، ومن عليهم بالسيف حتى صار خليفة وسمي أمير المؤمنين.

28- İyi de olsa, günahkar da olsa ümmetin, insanların etrafında toplanıp razı oldukları ve kılıçla halifeliğini kabul ettikleri, müminlerin hilafet makamındaki emirini dinleyip itaat etmeleri gerekir.

29 – والغزو ماض مع الأمراء إلى يوم القيامة البر والفاجر لا يترك.

29- Kıyamet gününe kadar iyi ve facir emirlerle birlikte gazaya çıkmak terk edilmez.

30 - وقسمة الفيء، وإقامة الحدود إلى الأئمة ماض، ليس لأحد أن يطعن عليهم، ولا ينازعهم

30- Fey’in taksimi ve hadlerin ikamesi imamlara aittir. Hiç kimse onlara bu hususta hakaret edemez ve onlarla çekişemez.

31 - ودفع الصدقات إليهم جائزة نافذة. من دفعها إليهم أجزأت عنه برا كان أو فاجرا.

---

[10] Buhari (3655, 3697) Ebu Davud (4627, 4628) Tirmizi (3707)

31- Zekatları onlara vermek caiz ve geçerlidir. Zekatını onlara veren kimsenin zekatı, imamları iyi yada facir olsun yerini bulur.

32 – وصلاة الجمعة خلفه، وخلف من ولاه جائزة باقية تامة ركعتين، من أعادهما فهو مبتدع، تارك للآثار، مخالف للسنة، ليس له من فضل الجمعة شيء؛ إذا لم ير الصلاة خلف الأئمة برهم وفاجرهم فالسنة بأن يصلي معهم ركعتين ويدين بأنها تامت. لايكن في صدرك من ذلك شك.

32- Halifenin ve onun tayin ettiği kimsenin arkasında Cuma namazı kılmak caizdir, tamdır ve iki rekat olarak kılınır. Bu namazı eksik görüp iade eden bidatçidir, eserleri (hadisleri) terk ederek sünnete muhalefet etmiş olur. İmamların iyisinin ve facirinin ardında namaz kılmayı caiz görmezse, o kimseye Cuma'nın faziletinden bir nasip yoktur. Sünnet ise, namazı onlarla beraber iki rekat olarak kılmaktır. (Bunu iade eden bidatçidir)[11] Bu eksiksiz bir namazdır, gönlünde bu hususta bir şüphe olmasın.

33 – ومن خرج على إمام من أمة المسلمين وقد كان الناس اجتمعوا عليه وأقروا له بالخلافة بأي وجه كان بالرضا أو بالغلبة فقد شق هذا الخارج عصا المسلمين، وخالف الآثار عن رسول الله – صلى الله عليه وسلم – فإن مات الخارج عليه مات ميتة جاهلية.

33- İnsanların, ister halifeliğini razı olarak kabul ettikleri, ister zorla etrafında toplanmış oldukları Müslüman ümmetten olan bir yöneticiye ayaklanan kimse, Müslümanların birliğini bozmuş ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den gelen rivayetlere muhalefet etmiş olur. Bu şekilde ölürse cahiliye ölümüyle ölmüş olur.

34 – ولا يحل قتال السلطان ولا الخروج غليه لأحد من الناس . فمن فعل ذلك فهو مبتدع على غير السنة والطريق.

34- Sultana karşı savaşmak helal değildir ve insanlardan hiç kimsenin onlara karşı çıkması caiz değildir. Kim böyle yaparsa sünnetin ve doğru yolun haricinde bir bidatçidir.

35 – وقتال اللصوص والخوارج جائز إذا عرضوا للرجل في نفسه وماله فله أن يقاتل عن نفسه وماله، ويدفع عنها بكل ما يقدر، وليس له إذا فارقوه أو تركوه أن يطلبهم، ولا يتبع آثارهم، ليس لأحد إلا الإمام أو ولاة المسلمين. إنما لهُ أن يدفع عن نفسه في مقامه ذلك، وينوي بجهده أن لا يقتل أحدا؛ فإن مات علي يديه في دفعه عن نفسه في المعركة فأبعد الله المقتول وإن قتل هذا في تلك الحال وهويدفع عن نفسه وماله رجوت له الشهادة. كما جاء في الأحاديث وجميع الآثار في هذا إنما أمر بقتاله، ولم يأمر بقتله ولا اتباعه، ولا يجيز عليه إن صرع أو كان جريحا، وإن أخذه أسيرا فليس له أن يقتله، ولا يقيم عليه الحد، ولكن يرفع أمره إلى من ولاه الله فيحكم فيه.

---

[11] Diğer nüshalarda bu ziyade vardır.

35- Kişinin canına ve malına saldırırlarsa, canını ve malını korumak için hırsızlara ve haricilere karşı savaşmak caizdir. Gücü yettiği kadar onlara karşı kendini müdafaa eder. Onlar bırakıp giderlerse onları takip etmez. Bunu ancak Müslümanların imamı yapabilir. Kişinin sadece bulunduğu yerde kendisini savunması ve kimseyi öldürmemeye niyet etmesi gerekir.[12] Şayet canını ve malını müdafaa esnasında saldırganı öldürürse Allah'tan uzak olanı öldürülendir. Şayet canını ve malını savunurken öldürülecek olursa, hadislerde geldiği gibi o kimsenin şehid olmasını umarım. Bu konudaki bütün hadisler, saldırgan ile çarpışmayı emreder fakat, onu öldürmeyi ve arkasını takip etmeyi emretmez. Eğer onu yaralarsa veya esir alırsa o öldürülmez. Ona had cezası da uygulanmaz. Onun durumu Allah'ın kendisine yetki verdiği kimseye havale edilir ve buna o hükmeder.

36 – ولا نشهد على أحد من أهل القبلة بعمل يعمله بجنة أونار . نرجو للصالح ونخاف عليه، ونخاف على المسيء المذنب. ونرجو له رحمة الله.

36- Kıble ehlinden herhangi bir kimsenin işlediği bir amel sebebiyle onun cennetlik veya cehennemlik olduğuna şahitlik etmeyiz. Salih kimse için ümit besleriz ve günahkar kimse için de korkar, onun için Allah'ın rahmetini umarız.

37 – ومن لقي الله بذنب يجب له ربه النار – تائبا غير مصر عليه – فإن الله يتوب عليه. ويقبل التوبة عن عباده ويعفو عن السيئات.

37- Kim Allah'ın huzuruna cehennemi gerektiren bir günahta ısrar etmemiş ve ondan tevbe etmiş olarak çıkarsa, şüphesiz Allah onun tevbesini kabul eder. O, kullarının tevbesini kabul edendir, kötülüklerini bağışlayandır.

38 – ومن لقيه وقد أقيم عليه حد ذلك الذنب في الدنيا فهو كفارته. كما جاء في الخبر عن رسول الله – صلى الله عليه وسلم –.

38- Bu günahından dolayı kendisine had uygulanmış olarak Allah'ın huzuruna çıkan kimseye gelince, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den gelen rivayette olduğu gibi, onun günahına kefaret olur.

39 – ومن لقيه مصرا غير تائب من الذنوب التي قد استوجب بها العقوبة ؛ فأمره إلى الله إن شاء عذبه وإن شاء غفر له.

39- Ceza gerektiren bir günaha tevbe etmeden Allah'ın huzuruna çıkan kimseyi, Allah dilerse azab eder, dilerse bağışlar.

40 – ومن لقيه من كافر عذبه ولم يغفر له.

40- Kafir olarak Allah'ın huzuruna çıkan kimseye azab eder, bağışlamaz.

---

[12] Diğer nüshada "onlardan biri kendisinin üzerine gelirse.." ziyadesi vardır.

41 - والرجم حق على من زنا وقد أحصن إذا اعترف أو قامت عليه بينة.

41- Evli iken zina eden kimse bunu itiraf ederse veya zina ettiğine dair delil ortaya konursa, onun recm edilmesi haktır.

42 - وقد رجم رسول الله – صلى الله عليه وسلم –.

42- Nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem recim cezası uygulamıştır.

43 - وقد رجمت الأئمة الراشدون.

43- Raşid imamlar da recim cezasını uygulamışlardır.

44 - ومن انتقص أحدا من أصحاب رسول الله – صلى الله عليه وسلم – أو أبغضه بحدث كان منه أو ذكر مساوئه كان مبتدعا حتى يترحم عليهم جميعا، ويكون قلبه لهم سليما.

44- Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerinden birini küçük gören veya yaptığı bir şeyden dolayı onlardan birine buğzederek kötülüklerini dile dolayan, ashabın hepsini rahmetle anmadıkça ve kalbi onlar için selim olmadıkça bidatçi olur.

45 - والنفاق هو الكفر: أن يكفر بالله ويعبد غيره، ويظهر الإسلام في العلانية، مثل المنافقين الذين كانوا على عهد رسول الله – صلى الله عليه وسلم –

45- Nifak küfürdür. Bu; kişinin Allah'ı inkar etmesi ve O'ndan başkasına ibadet etmesidir, bununla beraber müslümanmış gibi görünmesidir. Tıpkı Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanındaki münafıklar gibi.

46 - وقوله – صلى الله عليه وسلم – : " ثلاث من كُنَّ فيه فهو م نافق" هذا على التغليظ نرويها كما جاءت، ولا نفسرها.

46- Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in; "**Şu üç şey kimde bulunursa o münafıktır**" hadisine gelince, bu vebalin ağırlığını anlatmak içindir.[13] Bunları öylece rivayet ederiz, yorum yapmayız.

---

[13] Bu açıklama, Ebu Ubeyd'in, hakkında küfür varid olan rivayetler hususunda zikrettiği dört mezhebden birine aittir. Birincisi bu rivayetleri: "Küfranı nimet: nankörlük" anlamında, ikincisi; İmam Ahmed'in zikrettiği gibi korkutma ve mübalağa anlamına, üçüncüsü; dinden çıkaran küfür anlamında yorumlamışlar dördüncüsü ise; bütün bu rivayetleri reddetmiştir. Ebu Ubeyd, bu açıklamaların tamamını reddeder ve şöyle der: "İsyanlar ve günahlarimanı gidermediği gibi küfrü de gerektirmez, lakin imanın hakikatini ve ihlasını giderir" başka bir yerde de şöyle der: "Bunlar ancak kafirlerin ve müşriklerin üzerinde bulundukları ahlak ve adetleri ifade etmek için varid olmuştur." İbn Abbas radıyallahu anhuma, Tavus, Ata, İbn Uyeyne gibi seleften bir cemaat'ten bu rivayetlerin açıklaması gelmiştir. Bkz.: Ebu Ubeyd el-İman (87, 93) Sunenu't-Tirmizi (5/20-21)

47 - وقولـــه – صلى الله عليه وسلم – "لا ترجعوا بعدي كفارا ضلالا يضرب بعضكم رقاب بعض". ومثل: "إذا التقى المسلمان بسيفيهما فالقاتل والمقتول في النار" ومثل "سباب المسلم فسوق وقتاله كفر" ومثل "من قال لأخيه يا كافر فقد باء بها أحدهما" ومثل "كفر بالله تبرؤ من نسب وإن دق ".

47- Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in;

"**Benden sonra birbirinizin boyunlarını vurarak sapık kafirlere dönmeyin**"[14] hadisi,

"**İki Müslüman kılıçlarıyla çarpışırsa öldüren de, öldürülen de ateştedir**"[15] hadisi ve

"**Müslümana sövmek fasıklık, onunla vuruşmak küfürdür**"[16] hadisi,

"**Kim kardeşine ey kafir derse bu küfür ithamı ikisinden birini bulur**"[17] hadisi ve

"**Zayıf bir ihtimal ile dahi olsa nesebden uzak olduğunu belirtmek, Allah'ı inkardır**"[18] hadisine gelince;

48 - ونحو هذه الأحاديث مما صح وحفظ، فإنا نسلم له، وإن لم نعلم تفسيرها ولا نتكلم فيها ولا نجادل فيها، ولا نفسر هذه الأحاديث إلا مثل ما جاءت لا نردها إلا بأحق منها

48- Bu ve bunlar gibi sahih olarak ezberlenmiş hadislere, yorumunu bilmesek de teslim oluruz. Bunlar hakkında konuşup mücadeleye girmeyiz. Bu hadisleri ancak böyle rivayet edilen hadislerle açıklarız. Bunları en uygun olan anlamına hamlederiz.

49 - والجنة والنار مخلوقتان كما جاء عن رسول الله – صلى الله عليه وسلم –: "دخلت الجنة فرأيت قصرا"، "ورأيت الكوثر" و"اطلعت في الجنة فرأيت أكثر أهلها . . ."، "واطلعت في النار فرأيت. . . كذا"،

Alimler bu rivayetlerden kastedilenleri genişçe açıklamışlardır. Bkz.: İktizau's-Sırati'l-Mustakim (68-89) İbn Kayyım es-Salat.

[14] Cerir radıyallahu anh'den: Buhari (121) Müslim (65) Nesai (7/127-128) İbn Mace (3942) Ahmed (4/358)
İbn Ömer radıyallahu anhuma'dan: Buhari (4403) Müslim (66) Ebu Davud (4686) Nesai (7/126) İbn Mace (3943) Ahmed (2/402)
İbn Abbas, Ebu Bekre, Ebu'l-Gadiye, es-Sunabihi ve başkalarından da rivayet edilmiştir.

[15] Ebu Bekre radıyallahu anh'den: Buhari (31) Müslim (2888) Ebu Davud (4268) Nesai (7/124) İbn Mace (3965)

[16] İbn Mesud radıyallahu anh'den: Buhari (48) Müslim (116) Tirmizi (2635) Nesai (7/121) diğer bazı sahabelerden de rivayet edilmiştir.

[17] Sahabeden bir topluluktan rivayet edilmiştir:
Ebu Hureyre radıyallahu anh'den: Buhari (6103)
İbn Ömer radıyallahu anhuma'dan: Buhari (6104) Müslim (111) Tirmizi (2637) Ahmed (2/18)

[18] Sahabeden bir topluluktan rivayet edilmiştir:
Abdullah b. Amr radıyallahu anhuma'dan: Ahmed (2/215)
Ebu Bekr radıyallahu anh'den: Darimi (2864) diğer bir lafızla rivayet etmişlerdir.

فمن زعم أنهما لم تخلقا فهو مكذب بالقرآن , وأحاديث رسول الله – صلى الله عليه وسلم –، ولا أحسبه يؤمن بالجنة والنار.

49- Cennet ve Cehennem Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den gelen; "**Cennete girdim ve orada bir köşk gördüm**", "**Kevseri gördüm**", "**Cennet halkının çoğunun şunlar şunlar olduğuna muttali oldum..**", "**Cehennem'e şöyle muttali oldum..**" hadislerinde[19] olduğu gibi yaratılmışlardır, şuan mevcutturlar. Kim onların yaratılmamış olduğunu iddia ederse Kur'anı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadislerini yalanlamış olur. Böyle bir kimsenin cennete ve cehenneme de inandığını sanmam.

50 – ومن مات من أهل القبلة موحدا يصلى عليـــه ويستغفر له، ولا يحجب عنه الاستغفار، ولا تترك الصلاة عليه لذنب أذنبه –صغيرا كان أو كبيرا – أمره إلى الله.

50- Kim kıble ehli bir muvahhid olarak ölürse, onun cenaze namazını kılarız ve onun için bağışlanma dileriz. İşlediği küçük yada büyük günah sebebiyle onun cenaze namazını ve ona bağışlanma dilemeyi terk etmeyiz. Onun işini Allah'a havale ederiz.[20]

---

[19] Bkz.: Buhari (3241) Tirmizi (2602) Ahmed (1/234)

[20] Bu akide metni İmam Ahmed'in yakın talebelerinden Abdus b. Malik'in hal tercemesinde nakledilmiştir. Rivayet farklarına dipnotlarda işaret ettik.